

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра теорії та методики фізичної культури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

_____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Теорія і технологія викладання спортивних дисциплін у
вищій школі**

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність 014 Середня освіта. Фізична культура

Робоча програма «Теорія і технологія викладання спортивних дисциплін у закладах вищої освіти» для студентів спеціальності 014 Середня освіта. Фізична культура, 31 серпня 2020 р.

Розробники: доктор біологічних наук, професор Мицкан Богдан Михайлович.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри
Теорії та методики фізичної культури і спорту

Протокол № 1 від 31 серпня 2020р.

Завідувач кафедри _____ д.б.н., проф. Мицкан Б.М.

31 серпня 2020 р.

Схвалено методичною комісією факультету фізичного виховання і спорту
Протокол від №1 від 10 вересня 2020 р.

Голова _____ к.б.н., доц. Лісовський Б.П.

©Мицкан Б.М., 2020 рік

© ДВНЗ

«Прикарпатський
національний
університет ім. В.
Стефаника», 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6,0	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u>	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність – 014 Середня освіта. Фізична культура	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне завдання - методичні розробки лекції і практичного заняття		Семестр	
Загальна кількість годин – 180		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: 4 аудиторних – 60 самостійної роботи студента – 112	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>магістр</u>	30 год.	6 год.
		Семінарські	
		30 год.	4 год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
		112	166
		Індивідуальні завдання: <u>8</u> год.	
Вид контролю: екзамен			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:1,5

для заочної форми навчання – 1:18

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою даної навчальної дисципліни є формування знань і вмінь, необхідної для успішної практичної діяльності з викладання гімнастики, легкої атлетики, спортивних ігор та інших спортивних дисциплін, що викладаються у ЗВО з фізичної культури.

Отже, одне з головних завдань дисциплін – підготувати майбутнього магістра у викладацькій діяльності навчати студентів інтегрувати знання, одержані в суміжних курсах і окремих методиках, знаходити шляхи реалізації між предметних зв'язків цих знань у педагогічній діяльності з фізичного виховання школярів.

В процесі проведення занять майбутній магістр повинен засвоїти:

- структуру навчальної діяльності;
- педагогічні функції, уміння та складові педагогічної техніки викладача фізичної культури;
- роль вузівської лекції, лектора в підготовці майбутнього викладача;
- методику проведення практичних занять;
- мету і завдань, мотивацію навчальної діяльності;
- організацію й управління навчальним процесом;
- матеріально-технічне забезпечення навчального процесу;
- контроль ходу навчального процесу;
- мету і завдання семінарських занять та методику їх проведення;
- завдання навчальної практики та методику організації її проведення;
- особливості організації проведення оглядово-методичних занять;
- і головне як все це передати студентам – майбутнім учителям фізичної культури.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог го	у тому числі				
		л	с	ла б	ін д	с.р .		л	с	ла б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Організація навчальної діяльності студентів в з позиції їх професійно-педагогічної підготовки.												
Тема1. Особистісно-діяльнісний підхід до організації навчальної діяльності студентів.	8	2	2			4	8	2				6
Тема2. Структура навчальної діяльності.	14	2	2			10	14					14
Тема 3. Педагогічні функції викладача, його уміння.	12	2	2			8	20					20
Тема 4. Педагогічні уміння викладача, його майстерність і техніка	26	2	2			22	22					22
Тема5. Значення вузівської лекції зі спортивних дисциплін.	12	2	2		4	4	16	2	2		4	8
Тема6. Науковість, доступність та систематичність лекцій	12	2	2			8	5					5

Тема7. Активізація пізнавальної діяльності студентів на лекції та її наочність.	8	2	2			4	5					5
Тема 8. Особа лектора та підготовка до лекції.	12	2	2			8	15					15
Разом за змістовим модулем 1	104	16	16		4	68	105	4	2		4	95
Модуль 2. Практичні і семінарські заняття зі спортивних дисциплін. Навчальна практика.												
Тема 9. Мета і завдання практичних занять зі спортивних дисциплін	14	2	4		4	4	16	2	2		4	8
Тема 10. Планування практичних занять їх організація і проведення	10	2	2			6						
Тема11. Організація та управління навчальним процесом його матеріальне і технічне забезпечення	10	2	2			6	7					7
Тема12. Контроль ходу навчального процесу.	10	2	2			6	8					8
Тема 13. Мета і завдання семінарських занять, їх типи	8	2	2			4	10					10

та різновиди.												
Тема14. Планування семінарських занять, їх організація проведення.	8	2	2			4	8					8
Тема15. Навчальна практика студентів у системі занять з тивних дисциплін.	16	2	2			12	10					10
Разом за змістовим модулем 2	76	14	14		4	42	75	2	2			68
Усього годин	180	30	30		8	112	180	6	4		4	166

1. Теми семінарських занять

№ з/п	Організації	Кількість Годин
1.	Тема 1. Особистісно-діяльнісний підхід до організації навчальної діяльності студентів. 1. Характеристика особистісного компонента організації навчальної діяльності. 2. Характеристика діяльнісного компонента особистісно-діяльнісного підходу до організації навчальної діяльності. 3. Зовнішня структура навчальної діяльності.	2
2.	Тема 2. Структура навчальної діяльності. 1. Мотиваційний компонент структури навчальної діяльності. 2. Навчальне завдання в структурі навчальної діяльності. 3. Контроль навчальної діяльності та її оцінка у структурі навчальної діяльності.	2
3.	Тема 3. Педагогічні функції викладача, його уміння. 1. Загальна характеристика конструктивної, організаторської, комунікативної та гностичної	2

	функції викладача спортивних дисциплін. 2. Педагогічні уміння, що забезпечують реалізацію переважно конструктивних функцій та передумови ефективної педагогічної діяльності. 3. Уміння, що забезпечують успішне навчання та сприятливе психологічне тло.	
4	Тема 4. Педагогічні майстерність і техніка викладача 1. Уміння викладача до самореалізації в педагогічній діяльності та контролювати і спрямовувати розвиток студентів. 2. Педагогічна майстерність сучасного викладача спортивних дисциплін. 3. Складові педагогічної техніки викладача та їх характеристика.	2
5	Тема 5 Значення лекції зі спортивних дисциплін та її світоглядна функція. 1. Призначення вузівської лекції. 2. Світоглядна функція лекції. 3. Роль лектора в реалізації світоглядної функції лекції.	2
6.	Тема 6. Науковість, доступність та систематичність лекції. 1. Науковість та доступність лекції. 2. Сутність поняття «систематичність лекції». 3. Свідомість та її значення для міцного засвоєння інформації, що подається на лекції.	2
7.	Тема 7. Активізація пізнавальної діяльності студентів на лекції та її наочність. 1. Прийоми активізації пізнавальної діяльності студентів на лекції. 2. Наочність на лекції.	2
8.	Тема 8. Особа лектора та підготовка до лекції. 1. Підготовка до лекції. 2. Контакт лектора з аудиторією. 3. Мова лектора, його стиль і манери.	2
9.	Тема 9. Мета і завдання практичних занять зі спортивних дисциплін 1. Традиційні та інноваційні підходи до проведення практичних занять зі спортивних дисциплін. 2. Мета і завдання практичних занять зі спортивних дисциплін. 3. Технологічна схема навчання на прикладі конкретної справи. 4. Методи припису алгоритмічного типу у навчанні.	2

10	Тема 10. Планування практичних занять їх організація і проведення 1. Підготовка до практичних занять 2. Організація і проведення практичних занять 3. Критерії оцінки якості проведення практичних занять	2
11.	Тема 10. Організація та управління навчальним процесом його матеріальне і технічне забезпечення 1. Формування умінь студентів використовувати основні професійно-педагогічні засоби і методи при організації та управлінні навчальним процесом школярів 2. Формування уміння виконувати основні технологічні операції при проектуванні навчального процесу школярів 3. Формування уміння виконувати основні технологічні операції з організації навчального процесу зі спортивних дисциплін, оперативно управляти діяльністю студентів. 4. Матеріально-технічне забезпечення навчального процесу, як умова його ефективності.	2
12.	Тема 11. Контроль ходу навчального процесу. 1. Функції педагогічного контролю, його типи і форми. 2. Самоконтроль у процесі вивчення спортивних дисциплін, його суб'єктивні показники. 3. Об'єктивні показники самоконтролю студентів.	2
13.	Тема 12. Мета і завдання семінарських занять, їх типи та різновиди. 1. Мета і завдання семінарських занять. 2. Типи семінарських занять. 3. Різновиди семінарських занять.	2
14.	Тема 13. Планування семінарських занять, їх організація і проведення. 1. Планування семінарських занять. 2. Підготовка до семінарських занять. 3. Організація і проведення семінарських занять. 4. Критерії оцінки якості проведення семінарських занять.	2

15.	Тема 15. Навчальна практика студентів у системі занять зі спортивних дисциплін. 1. Мета та завдання навчальної практики. 2. Реалізація завдань навчальної педагогічної практики. 3. Аналіз розробленої системи завдань для навчальної практики при викладанні різних навчальних предметів з циклу СПД (за вибором студента). 4. Психолого-педагогічний аналіз уроку фізичної культури. 5. Самоаналіз уроку як основа вдосконалення педагогічної майстерності вчителя фізичної культури. 6. Аналіз відвіданого заняття з навчальної практики (предмет за вибором студента).	2
Всього годин		30

Критерії оцінювання роботи студентів під час семінарських занять

Поточне оцінювання знань студентів під час *семінарського заняття* здійснюється за 100 бальною шкалою. Об'єктом контролю роботи студентів на семінарському занятті є:

- Рівень знань, виявлений студентом у відповідях і виступах (максимальна оцінка).
- Активність студентів при обговоренні питань (максимальна оцінка).
- Результати тестування, або письмові відповіді на питання.

Критерії оцінювання:

- Розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються.
- Обізнаність з основною та додатковою літературою з питань, що розглядаються.
- Уміння поєднувати теорію з практикою.
- Логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах в аудиторії, вміння захищати свою позицію та здійснювати узагальнення інформації.

Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

Якщо студент за результатами семінарського заняття не отримав жодного балу або був відсутнім на занятті, він повинен додатково (під час проведення

поточних консультацій) відпрацювати навчальний матеріал з теми семінарського заняття.

Критерії оцінювання за 100-бальною шкалою:

- *90-100 балів* – Студент вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.
- *70-89 балів* – Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.
- *50-69 балів* – Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача.
- *Менше 50 балів* – У студента не сформовані комунікативні уміння та навички; студент допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача.

Самостійна робота

Самостійна робота студентів є важливим елементом успішного засвоєння матеріалу спецкурсу. Основне в цій роботі полягає в самостійній праці студентів з вітчизняною та зарубіжною літературою, ресурсами мережі Інтернет.

Самостійна робота є інструментом опанування навчальним матеріалом у часі, вільному від обов'язкових навчальних занять.

Основними видами самостійної роботи, запропонованої студентам є:

- Обов'язкове вивчення або закріплення матеріалу, отриманого під час лекцій.
- Опрацювання літератури, рекомендованої до вивчення.

- Систематизування та вивчення отриманої інформації.
- Підготовка до семінарських занять, дискусій, роботи у групах, опитування, тестування.
- Виконання завдань самостійної роботи і відображення їх у щоденнику.
- Підготовка матеріалу до семінарських занять у вигляді тез, лекцій доповідей, методичних розробок.
- Підготовка комплексів гімнастичних вправ без предметів, з предметами (гімнастичними палицями, зі скакалкою, обручем, для профілактики плоскостопості, сколіозу, кіфотичної і лордотичної постави).

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здійснюється за графіком індивідуальної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Індивідуальна робота з теоретичної частини дисципліни проводиться у вигляді:

- Підготовка методрозробки лекції і презентації до неї з обраної спортивної дисципліни (**максимальна оцінка 2 бали**).
- Підготовка методрозробки практичного заняття з обраної спортивної дисципліни (**максимальна оцінка 2 бали**).
- Індивідуальних консультацій (запитань – відповіді стосовно проблемних питань теоретичного матеріалу дисципліни);
- Групових консультацій (розгляд типових прикладів, практики впровадження та використання нових методик у педагогічну практику).

8. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни для активації навчального процесу передбачено застосування навчальних технологій, таких як: проблемні лекції та міні-лекції, семінари – дискусії та презентації результатів самостійної роботи.

Міні-лекції передбачають викладання навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, доказів, узагальнень.

На початку проведення міні-лекції активізується увага студентів на необхідність представити викладений лекційний матеріал у так званому структурно-логічному вигляді. На розгляд виносяться питання, які зафіксовані у плані лекції, але викладаються вони стисло. Лекційне заняття, проведене у такий спосіб, пробуджує у студентів активність та увагу, при сприйнятті матеріалу, а також спрямовує його на використання системного підходу при відтворенні інформації, яку він одержав від викладача.

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань лекції обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід навчальних закладів з розв'язання студентами під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються, при викладанні лекційного матеріалу слід уникати прямої відповіді на поставлені запитання, а висвітлювати лекційний матеріал таким чином, щоб утриману інформацію студент міг використовувати при розв'язанні проблеми.

Семінар - дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників щодо даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляд і переконання, виробляють вміння формувати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Презентації – виступ перед аудиторією, що використовується для пред'явлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіт про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, для демонстрації нових творів. Однією з позитивних рис презентації та її переваг при виконанні в навчальному процесі є обмін досвідом, який здобули студенти при самостійній роботі.

9. Методи контролю

Для перевірки і оцінки знань студентів, аудиторної та поза аудиторної самостійної та індивідуальної роботи з кожного модуля дисципліни можуть бути використані такі види контролю:

1. Контрольні роботи, короткий письмовий контроль та тестування з ключових питань дисципліни під час лекцій чи семінарських занять;
2. Усне опитування з питань винесених на обговорення або самостійне вивчення;
3. Перевірка письмових відповідей винесених на самостійне вивчення;
4. Перевірка робіт, виконаних самостійно за завданням викладача.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання спрямована на стимулювання систематичного вивчення студентом матеріалу навчальної дисципліни. Форма підсумкового контролю знань з навчального предмета – екзамен. Якість засвоєння теоретичного та практичного матеріалу кожного модуля перевіряється протягом семестру, а загальна оцінка знань студентів проводиться за 100 бальною шкалою. Протягом вивчення дисципліни студент накопичує бали в ході поточного та підсумкового (екзамен) контролю для успішного складання екзамену студентом повинно бути набрано не *менше 50 балів*.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
80 – 89	B	добре
70 – 79	C	
60 – 69	D	задовільно
50 – 59	E	
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Кількість балів, набрана студентом з дисципліни може бути переведена в традиційну оцінку за шкалою ECTS.

Поточний контроль: усне опитування на семінарських заняттях, виконання самостійних завдань з теми.

Модульний контроль – у формі тестування з тем змістовного модуля, або письмові відповіді.

Підсумковий контроль – екзамен у формі тестування або письмової екзаменаційної роботи.

11. Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій.
2. Нормативно-правова база.
3. Силабус.
4. Глосарій.
5. Методична розробка по самостійній роботі.
6. Хрестоматія з навчальної дисципліни.
3. Основна література.
4. Допоміжна література.

12. Рекомендована література

Базова

1. Шиян Б.М., Папуша В.Г. Методика викладання спортивно-педагогічних дисциплін у вищих навчальних закладах фізичного виховання і спорту: навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2005. 208 с.
2. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів: підручник. Тернопіль: Навчальна книга «Богдан». 2001. Ч. 1. 232 с.
3. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів: підручник. Тернопіль: Навчальна книга «Богдан». 2002. Ч. 11. 247 с.
4. Папуша В.Г. Методика фізичного виховання школярів: форми, зміст, організація. Тернопіль: Підручники і посібники, 2004. 192 с.
5. Лящук Р.П., Огнистий А.В. Гімнастика: навч. посібник. Ч 1. Тернопіль ТДПУ, 2000. 164 с.

6. Лящук Р.П., Огнистий А.В. Гімнастика: навч. посібник. Ч 2. Тернопіль ТДПУ, 2001. 212 с.
7. Огнистий А.В., Власюк Р.А. Основні засоби гімнастики: навч.-мет. посібник. Тернопіль: «ТАЙП», 2015. 241 с.
8. Шиян Б.М., Вацеба О.М. Теорія і методика наукових педагогічних досліджень у фізичному вихованні та спорті: навч. посібник. Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2008. 276 с.
9. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. К.: Академкнига, 2006. 352 с.
10. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи (Андрогогіка): підручник. К.: НТУУ «КПІ», 2009. 406 с.

Допоміжна література

1. Бондар А.Д. Семінарські заняття у вищій школі. Київ: Вища школа, 1974. 78 с.
2. Сергієнко Л.П. Тестування рухових здібностей школярів. К.: Олімпійська література, 2001. 440 с.
3. Студентська творча робота/за ред. Б.М.Шияна. Тернопіль:ТДПУ, 2000. 48 с.
4. Корнієнко С.М., Шандригось В.І., Наумов С.А. Вправи з гантелями: мет. рек. Вид 2-е, доп. і перероб. Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2010. 64 с.
5. Беляк Ю.І., Рихлюк С.П. Основна гімнастика: навч.- мет.посібник. Івано- Франківськ, 2013. 80 с.
6. Огнистий А.В. Атлас загально розвиваючих вправ. Тернопіль: «Тайп», 2014. 306 с.
7. Іващенко О.В., Карпунець Т.В. Комплекси загально розвиваючих вправ на гімнастичній лаві і стінці на уроках фізичної культури. Теорія і методика фізичного виховання. 2007. №3. С.32-34.
8. Худолій О.М. Основи методики викладання гімнастики: навч. посібник. У 2-х томах. 4-е вид., випр. і доп. Харків: «ОВС», 2008. Т. 1. 408 с: ISBN 966-7858-54-5. ISBN 966-7858-55-3(І).
9. Методичні знахідки творчо працюючих учителів фізичної культури: мет. посіб./Упорядник Коробов М.Г. Кіровоград: КЗ, 2014. 68 с.
10. Артюшенко О.Ф. та інші. Виховання інтересу до фізичної культури у юнаків 15 – 17 років з урахуванням морфо-функціональних відмінностей. Фізичне виховання дітей та молоді. К., 1990. Вип. 13. С. 9 – 13.
11. Безкопильний О.П. Виховання в учнів інтересу до фізичної культури шляхом удосконалення методичного забезпечення шкільних спортивних майданчиків. Фізичне виховання дітей і молоді. К., 1990. Вип. 13. С. 33 - 35.
12. Бахчанян Г.С. Мотивація інтересу до занять фізичною культурою і спортом. Педагогіка і психологія. 1998. №4. С. 41 - 47.

13. Васьков Ю.В., Пашков І.М. Уроки фізичної культури в загальноосвітній школі. 10 11 класи. Х.: Торсінг, 2004. 256 с
14. Гусев В. Основи формування інтересу до уроків фізичної культури. Завуч. 2002. №15. С. 13 – 14.
15. Остапенко О. Виховання в учнів 8–9 класів інтересу до занять фізичною культурою. Фізичне виховання в школі. 2002. №2. С. 19 – 23.
16. Островерхова Н.М. Аналіз уроку: концепції, методики, технології. К.: Фірма «ІНК ОС», 2003. 352 с.
17. Семеренський В. Народні ігри та їх роль у розвитку творчої активності учнів. Фізичне виховання в школі. 2000. №1. С. 54 – 55.
18. Шиян Б.М. Методика фізичного виховання школярів: практикум. Львів: Світ, 1993. 184 с.
19. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. В 2-х частинах: навчальний посібник. Тернопіль, 2001.

13. Інформаційні ресурси

1. Інтернет ресурси.
2. Тестові завдання.